

“Cơn lốc” thu hẹp NIM: Ngân hàng xoay trục chiến lược giữ đà lợi nhuận

07:03 26/04/2026

Biên lãi thuần (NIM) – chỉ số phản ánh chênh lệch giữa thu nhập lãi và chi phí vốn – đang trở thành thách thức lớn của ngành ngân hàng trong năm 2026. Trong bối cảnh lãi suất huy động có xu hướng nhích tăng, trong khi mặt bằng lãi suất cho vay tiếp tục được duy trì ở mức thấp để hỗ trợ doanh nghiệp và nền kinh tế, nhiều nhà băng phải đối mặt với áp lực co hẹp lợi nhuận cốt lõi.

Theo dự báo của MBS, NIM toàn ngành có thể tiếp tục giảm nhẹ trong nửa đầu năm 2026 và chỉ phục hồi từ nửa cuối năm khi các khoản vay trung, dài hạn hết thời gian ưu đãi, chuyển sang lãi suất thả nổi. Điều đó cho thấy áp lực lên hoạt động kinh doanh ngân hàng chưa thể sớm chấm dứt.

NIM thu hẹp, áp lực lợi nhuận gia tăng

Sau giai đoạn tăng trưởng tích cực, biên lãi thuần của hệ thống ngân hàng đang bước vào chu kỳ suy giảm rõ nét. Theo FiinRatings, NIM toàn ngành cuối năm 2025 chỉ còn 2,9%, giảm mạnh so với mức 3,5% của năm trước đó. Đây không phải diễn biến ngắn hạn mà là xu hướng đã kéo dài trong vài năm gần đây.



Ngân hàng đẩy mạnh số hóa và tối ưu nguồn vốn để ứng phó áp lực thu hẹp biên lãi thuần

Nguyên nhân chủ yếu đến từ việc chi phí huy động vốn tăng nhanh hơn lợi suất tài sản sinh lời. Trong khi các ngân hàng phải cạnh tranh huy động để đảm bảo thanh khoản và đáp ứng nhu cầu tăng trưởng tín dụng, dư địa tăng lãi suất cho vay lại khá hạn chế. Nếu đẩy lãi suất đầu ra lên quá cao, doanh nghiệp sẽ khó hấp thụ vốn, còn rủi ro nợ xấu có thể gia tăng.

Báo cáo của Vis Ratings cũng cho thấy nhiều ngân hàng quy mô vừa không hoàn thành kế hoạch lợi nhuận năm 2025 do NIM co hẹp và chi phí tín dụng tăng. Việc chuyển hướng sang khách hàng doanh nghiệp – nhóm có lãi suất thấp hơn và cạnh tranh gay gắt – càng tạo thêm sức ép lên hiệu quả sinh lời.

Tại Đại hội đồng cổ đông thường niên năm 2026, lãnh đạo Sacombank cho biết dù thu nhập lãi thuần năm 2025 tăng trưởng tích cực, song tốc độ gia tăng tài sản sinh lời cao hơn đã khiến NIM giảm còn 3,27%. Ngân hàng đặt mục tiêu duy trì mức 3,3% trong năm nay, nhưng thừa nhận đây là nhiệm vụ không dễ dàng.

Theo lãnh đạo ngân hàng này, bài toán lớn nhất hiện nay là cân đối giữa lãi suất huy động và lãi suất cho vay. Khi đầu vào tăng nhưng đầu ra khó điều chỉnh, lợi nhuận chắc chắn bị bào mòn.

Ngân hàng tìm lối đi mới để giữ lợi nhuận

Trước áp lực chung của thị trường, nhiều ngân hàng đang triển khai chiến lược riêng nhằm bảo vệ NIM và duy trì tăng trưởng lợi nhuận. Thay vì chỉ chạy theo

quy mô tín dụng, xu hướng mới là tối ưu danh mục cho vay, lựa chọn phân khúc có hiệu quả cao hơn và kiểm soát rủi ro chặt chẽ.

VPBank tiếp tục là một trong những ngân hàng có NIM cao nhất hệ thống. Ban lãnh đạo nhà băng này cho biết lợi thế đến từ cơ cấu tín dụng đa dạng, trong đó có tỷ trọng lớn ở các phân khúc sinh lời cao như cho vay tín chấp cá nhân, hộ kinh doanh tiểu thương và doanh nghiệp nhỏ và vừa.

Theo đại diện VPBank, ngân hàng chấp nhận mức độ rủi ro cao hơn ở một số phân khúc nhưng đi kèm hệ thống kiểm soát chặt chẽ. Nhờ đó, dù thị trường chịu sức ép chung, ngân hàng vẫn kỳ vọng duy trì biên lợi nhuận ở mức tích cực.

Trong khi đó, ACB lựa chọn chiến lược tăng trưởng tín dụng thận trọng hơn, tập trung vào các khoản vay chất lượng và hiệu quả cao để cải thiện NIM đồng thời kiểm soát nợ xấu. OCB cũng cho biết sẽ ưu tiên các sản phẩm có lợi suất tốt nhưng vẫn nằm trong ngưỡng rủi ro cho phép, thay vì mở rộng quy mô bằng mọi giá.

Theo giới phân tích, khi NIM không còn tăng trưởng mạnh như trước, các ngân hàng buộc phải thay đổi mô hình kinh doanh. Lợi nhuận tương lai sẽ không thể chỉ dựa vào tín dụng truyền thống mà cần đến nhiều động lực mới.

Một trong những hướng đi quan trọng là gia tăng thu nhập ngoài lãi thông qua phí dịch vụ, bancassurance, thanh toán số và tư vấn tài chính. Đây là nguồn thu ít phụ thuộc vào biến động lãi suất, giúp cân bằng doanh thu khi NIM giảm.

Bên cạnh đó, tiền gửi không kỳ hạn (CASA) tiếp tục là lợi thế cạnh tranh then chốt. CASA cao đồng nghĩa với nguồn vốn chi phí thấp, giúp ngân hàng giảm áp lực huy động và duy trì biên lãi tốt hơn so với đối thủ.

Ứng dụng công nghệ cũng là lời giải quan trọng. Khi số hóa quy trình, tối ưu vận hành và giảm chi phí hoạt động, ngân hàng có thể cải thiện lợi nhuận ròng ngay cả khi chênh lệch lãi suất bị thu hẹp.

Các chuyên gia nhận định, NIM suy giảm không chỉ là câu chuyện của Việt Nam mà là xu hướng phổ biến khi nền kinh tế phát triển lên nhóm thu nhập cao hơn. Tại nhiều quốc gia phát triển, NIM chỉ dao động từ 1-3%, buộc ngân hàng phải sống dựa nhiều hơn vào dịch vụ và hiệu quả quản trị.

Trong bối cảnh đó, “cơ lốc” thu hẹp NIM sẽ là phép thử lớn với toàn ngành ngân hàng. Những tổ chức có nền tảng CASA tốt, chiến lược khách hàng rõ ràng, nguồn thu đa dạng và năng lực số hóa mạnh sẽ có nhiều cơ hội vượt gió

ngược để giữ tăng trưởng lợi nhuận trong giai đoạn mới.

Nam Sơn